

Landskap: Skåne Upptecknat av: Aug. L. Nordgren
 Härad: Onsjö, N. lbo, Frösta Adress: Högserväd, Lötteröd
 Socken: Hallavärd, Färingtofta, N. Rönne Berättat av: Densamme
 Uppteckningsår: 1940 Född år 1882 i Långhult, Hallavärd

Lm. V: 98.

*Eldestadens placering i
husets mitt. (Ltn. II: 28.)*

*s. 1-13.
(inkl. 1 teckn.)*

*Arv
B*

ACC. N.R.

M 7083: 1.

Landskap: Skåne

Upptecknat av:

And. Nordgren

Härad: Önsjö, Kårbö, Frorta

Adress:

Högsköld Löberöd

Socken: Halleröd, Färingtofta, N. Rönne

Berättat av:

Uppteckningsår: 1940

Född år

i

LUNDS UNIV.

FOLKMINNES-

ARKIV

Atn. II:

Lista 28

De bygge med belande, som jag här vill anta
angående eldstadens placering i buringhus, är
vad jag själv sett och upplevat, samt i någon
del hört berättas av gamla personer.

Eldstadens placering i buringhusets mitt
linje har jag sett användas både i Halleröds
Färingtofta Riebergas Norra Rönne
till och med Höörs socknar, att jag annars
ser alla dessa socknar på en gång, är under
det förhållandet att Långkult i Halleröds socken
gränser intill Norra Rönne, Färingtofta nära
Höörs socken inte så långt från Riebergas Billings
Hunkarp. Så alla de socknarna är i nära släkt
skap med varandra, även i seder och bruk.

Eldstadens
placering i
husets mitt

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M 7083:2

Landskap: *Läna*Upptecknat av: *Aug. & Stenbjörn*Härad: *Ansja, Frostå*

Adress:

*Vägnärd*Socken: *Thallaröds, Korra Bärums*

Berättat av:

Uppteckningsår: *1940*

Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Det sam jag här kommer att berätta
om Eldstadsens placering, rör sig om
mitt Marp för äldre hem i Långhult n:3
Thallaröds socken, samt från Trulstorp
i Korra Bärums socken, samt från ett
gammalt hus av kullersten och islagen
lera i väggarna med en inmurad
stavla på långväggen med årtal 1760
samt dåvarande ägares initialer. Den ägare
som ägde det på 1890-1900 kallades av orts
befolkningen för Bäckare Andreasson
emellan de kallade huset för Bäckarehuset
som låg å jord som tillhörde Ågerups
Gods i närheten av Säte, i Korra Bärums socken

Lista 28
Eldstadsens
placering

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 7083:3

Landskap: Skåne Upptecknat av: Aug. & Stodgren
 Härad: Aurjö Frosta Adress: Högsröd
 Socken: Hällaröd, Korta Börum Berättat av: _____
 Uppteckningsår: 1940 Född år _____ i _____

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

De andra platserna, Långhult nr 3 ägdes
 då av skoven Anders Nilsson. Trulstorp 1
 ägdes då av skoven Jöns Nilsson, ägaren
 förut hette Nils Kjersténsson. På alla
 platserna var husets huvudeldstäder
 för lagda till bäningshusets mitt. Spisel-
 hällen bestod i allmänhet av en vanlig
 murning av gråsten, något anjännad
 ovanpå med flata stenar, ovanpå denna
 spiselhäll gjordes upp eld, så ställes
 i bland en så kallad Trepätting över
 elden, så deröver ett kapparkarl eller
 en järngryta, det var rätt vanligt att
 använda kärlet med fast sittande ben

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R.

M. 7083:4

Landskap: Skåne

Upptecknat av: Aug. L. Stordgren

Härad: Ansjö

Adress: Högsbo

Socken: Hallarås

Berättat av:

Uppteckningsår: 1980

Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

på kärlet, antalet ben var i regel tre.
Den mest föreskammade typen var Träk
och bakugan, med eldning för bakkugan
var den som var förlagd till byggnads-
dens mitt, ibland föreskam och förstugan
var mitt för bakugan och træk, mitt
på husets långsida, där ingång då fanns till
(Vardastugan) vid den ena sidan, ibland
till en kammar vid andra sidan om
förstugan, köket brukade då vara på mot-
satta sidan med egen ingång, det före-
kam även att huvudingången gick rakt
in i köket, som då tjänstgjorde som
förestuga också, platsen var i regel då

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M 7083:5

Landskap: Skåne

Upptecknat av: August Nordgren

Härad: Önsjö

Adress: Högsröd

Socken: Högsröd

Berättat av:

Uppteckningsår: 1940

Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Rätt rymt till sagan.

Eldstaden var i gamla tiden, när sättugnen användes utslutande i köket en bild 1-2. någon eldstad i rummen förskam sig der Sättugnen fanns, utan eldningen skedde från köket. Eldningen i själva rummen började att utbreda sig först med järnspisarnas användning, vilka äro föregångare till våra dagars moderna kökspisar. Mina föräldrar köpte en dylik spis omkring 1885. i många fall stod järnspisen vid sidan den sättugnen i rummet, med lagningen flyttades så

Skriv endast på denna sida!

5- ACC. N:R. M. 7083:6

Landskap: Skåne Upptecknat av: August Stordalen
Härad: Örsjö Adress: Thågersöd
Socken: Hallaröd Berättat av: _____
Uppteckningsår: 1940 Född år _____ i _____

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

inn i dagligstugan, då der blev varmt och
skönt på samma gång, fast rost från mat-
lagningen i många fall impregnerade rum-
met helt, men så till sist övertog den
nya nyuon sättningens plats och denna
gick i sin tur lämna rum för nykänlin-
gen. I bäningshuset var i regel dörr
mellan varje rum liksom mellan kök
och vardagsstuga, eller mellan kök och
lilla stua, eller kammare, som ibland
var vid sidan om köket, ibland vid sidan
om vardagsstugan. Vardagsstugan gick
alltid tvärs över hela huset, och upptog
hela husets bredd. I de flesta

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 7083:7Landskap: SkåneUpptecknat av: Ludvig StordalenHärad: ÄngeläAdress: Slägröda LöberödSocken: Hallaröd

Berättat av:

Uppteckningsår: 1940

Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

bondegårdar och småstugor på landet
före kom inte någon annan eldstad att
uppvärma rummen med än sättungen.
Wille man ha ett angränsande rum
uppvärmt var inget annat råd än att
öppna dören mellan rummet och stugan
så fick värmen jämnas ut i båda
rummen. Sådan placering av kök eller
sättungen intill en ^{stuga} avseföre kom ej.
Den vanligaste placering av eldstad
var alltid i husets mitt, och förekom
så gott som allmänt på landsbygden
i bland rik såväl som fattig. Eldstadens
placering i midten av huset, var ju nog

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M 7083:8Landskap: SkåneUpptecknat av: August NordgrenHärad: ÖnsjöAdress: Högsröd LåberödSocken: Hallaröd

Berättat av: _____

Uppteckningsår: 1940

Född år _____ i _____

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

till största delen beroende derav att man kunde mer till vara laga värmen, vidare var det mera praktiskt att ha kök och värme i husets mittlinje, den här omfattade perioden hänför sig till 1850-1900. Stågar särskilt årtal då bruket av eldstadens placering, med bakugn, och kök lades i husets mitt, har jag inte direkt hört om talas men med ledning av det gamla huset med årtal 1760 och den gammaldags inredning som der fanns, samt vad min gamla sluder vidare berättad om gången tid kan man nog utan att tveka gå ända längre tillbaka i tiden

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. No. 7083:9

Landskap: Skåne
 Härad: Kona Aska
 Socken: Färingtunga
 Uppteckningsår: 1940
 Upptecknat av: Knut Strotzgren
 Adress: Höglund
 Berättat av: Nils Pet. Forsténssan
 Född år 1816 i Färingtunga

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

med detta byggnads sätt och stil, jag
 stöder mig även på en gammal gård som
 jag antalet förut i mina byggnads meddelande
 nämligen Nils Forsténssans Storbhus vars
 son Johan och jag hade tjänst hos 1898-99.
 Der levde då deras Moder som var 82 år då,
 han antalade då att deras loglämna var
 uppförd 1632 gården i öfrigt var lika gam-
 mal fast än reparerad. Men kök med
 öppen spis och två sättnugar fanns
 då när jag tjänade där, likaså öppen
 skorsten allt i samma stil, och pla-
 sering, med vad jag här anmärker
 seras ett stöd för att byggnads sättet är mycket gammalt.

Årtalet 1632
 ingraverad i
 en plankan som
 satt över en
 dörr till log-
 lämnan.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 7083:10

Landskap: Skåne
 Härad: Önsjö
 Socken: Hallaröd
 Uppteckningsår: 1940
 Upptecknat av: Luz L. Nordgren
 Adress: Boögersöd
 Berättat av: _____
 Född år _____ i _____

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Stången särskild byggmästare jämför liksom
 med våradagars byggherrar fanns icke
 titeln var inte heller så storstad men
 han kallades för timmerman ibland för
 märka mannen, för övrigt kunde varje
 bande hantera yxa såg och ett stäm-
 järn (byggjärn) stämjärn användes till
 att göra hål i godträ stälpar och läjter
 Timmermannens redskap var ju rätt pri-
 mitiva och delvis hemmagjorda, stäm-
 järn och en hemsidd (nåver) (nåvare)
 ett slags ^{boar}bor, var nödvändigt att ha sikans
 yxa, såg, hammare, vinket var i regel av trä och hängjord
 men en krita och en bräda att mäta med

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. N 7083:11.

Landskap: Skåne
 Härad: Bursjö
 Socken: Hallaröd
 Uppteckningsår: 1940
 Upptecknat av: L. L. Nordgren
 Adress: Hallaröd
 Berättat av: _____
 Född år _____ i _____

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Var lika sumbarlig. Skriften användes att
 märka till alla bäl som skulle glö-
 gas. Alla stäpar som skulle tappas
 vatterpasset användes inte ofta i dess
 ställe användes ett lod ett snöre
 i vars ända var fästad en sten eller
 en järn bit. Alla händer var slöjd kun-
 niga på samma gång som de alltid
 var behjälpliga med att hjälpa varandra
 när det var fråga om uppförandet av
 något hus. Det nästan ansågs som en
 skyldighet att hjälpa varandra i kyliga
 fall. Att denna placering av eldstad m m är
 gammal, mycket gammal och förkunnat långt in i 1830

ACC. N.R. *7083:12*

Landskap: Skane

Upptecknat av: Russel Stoddagen

Härad: Franska

Address: Gayserod

Socken: Haussocken

Berättat av:

Uppteckningsår: 1940

Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Will härmed göra ett litet tillägg att
 den gamla modellen med spicelhåll an- murad
 grasten är nog rätt sällsynt nu i vår
 tid. Jag har bott i Thorsströds socken
 ca 35 år. Straks jag kom till socknen
 kunde man på se ett och annat ställe
 med så kallad gammalbyggs inredning till
 och med ett ställe som bakugnen var
 murad delvis utan om ytterväggen
 Men att gammalt försvinner är efter år
 för att moderniseras, i många fall
 blir det helt ny bygge. Och kommer
 nog inte att dröja många år för än
 all gammal byggnads kultur har i det varmaste försvunnit.

ACC. N:R.

No. 7083:13

Landskap:

Skåne

Upptecknat av:

Ludvig Stenqvist

Härad:

Östra

Adress:

Månsberg

Socken:

Hallaröd

Berättat av:

Uppteckningsår:

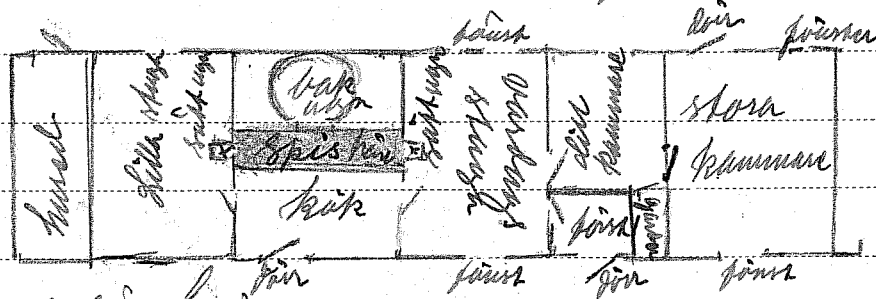
1940

Född år

i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

En skiss av mitt hus för äldre hem Långhus nr 3

huset där borta

och fläsk förvarades

Teckning över eldstadens
placering i bäningshuset.Lista 28
sektion II